

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2022 m. d. įsakymu Nr. 3D-

**ŪKININKŲ IR GYVENTOJŲ, KURIE NEĮREGISTRAVĘ ŪKININKO ŪKIO
VERČIASI INDIVIDUALIA ŽEMĖS ŪKIO VEIKLA, VEIKLOS PAVYZDINIŲ
FINANSINIŲ ATASKAITŲ FORMŲ PILDYMO REKOMENDACIJOS**

1. Ūkininkų ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos pavyzdinių finansinių ataskaitų pildymo rekomendacijomis (toliau – rekomendacijos) vadovaujasi ūkininkai ir gyventojai pildydami ūkio finansinių ataskaitų formas.

2. Šioje tvarkoje vartojamos pagrindinės sąvokos:

2.1. **Ūkio balansas** (toliau – balansas) – finansinė ataskaita, kurioje parodomas visas ūkio turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

2.2. **Ūkinės veiklos pradžios balansas** – naujai įregistruoto ar pradedančio tvarkyti finansinę apskaitą ūkio balansas, kuriame nurodytas veiklos pradžioje buvęs turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai.

2.3. **Ūkio finansinių ataskaitų rinkinys** (toliau – finansinių ataskaitų rinkinys) – finansinių ataskaitų rinkinys, kuriame pateikiami finansiniai duomenys apie ūkio finansinę būklę, veiklos rezultatus, pinigų srautus.

2.4. **Ūkio finansinė atskaitomybė** (toliau – finansinė atskaitomybė) – ūkio finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų duomenų ir jų aiškinimo rengimas nustatyta forma.

2.5. **Ūkio finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas** (toliau – aiškinamasis raštas) – finansinė ataskaita, kurioje paaiškinamos ūkio balanse, pelno (nuostolių), pinigų srautų ataskaitose nurodytos sumos, taip pat pateikiama papildoma reikšminga informacija, nenurodoma kitose finansinėse ataskaitose.

2.6. **Ūkio metinių finansinių ataskaitų rinkinys** (toliau – metinis finansinių ataskaitų rinkinys) – ūkio finansinių ataskaitų rinkinys, sudaromas apibendrinus finansinių metų duomenis.

2.7. **Ūkio pelno (nuostolių) ataskaita** (toliau – pelno (nuostolių) ataskaita) – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos visos ūkio ataskaitinio laikotarpio pajamos, sąnaudos ir veiklos rezultatai – pelnas arba nuostoliai.

2.8. **Ūkio pinigų srautų ataskaita** (toliau – pinigų srautų ataskaita) – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos ūkio ataskaitinio laikotarpio pinigų įplaukos ir išmokos.

2.9. **Ūkio tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys** – ūkio finansinių ataskaitų rinkinys, sudaromas apibendrinus laikotarpio, trumpesnio negu finansiniai metai, duomenis.

3. Finansinėse ataskaitose pateikiami rodikliai, įgalinantys įvertinti ūkio turtinę bei finansinę būklę ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir ūkininkavimo rezultatus per šį laikotarpį. Finansinės ataskaitos sudaromos pagal suvestinius apskaitos duomenis, informaciją kaupiant sintetinėse, o esant poreikiui ir analitinėse sąskaitose. Finansinių ataskaitų rinkinys reikalingas norint gauti paramą iš valstybės, ES fondų, banko paskolas, palaikyti palankius prekybos santykius su tiekėjais ir pirkėjais. Finansinės ataskaitos naudingos ir pačiam ūkiui, norint priimti teisingus ekonominius sprendimus.

4. Ūkininkai ir gyventojai, apskaitą tvarkantys dvejetainio įrašo būdu, gali sudaryti metines ir tarpines finansines ataskaitas. Metinėse finansinėse ataskaitose pateikiami ūkio veiklos rezultatai per finansinius metus, todėl jos rengiamos finansiniams metams pasibaigus.

5. Metinį finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

5.1. balansas (1 priedas);

5.2. pelno (nuostolių) ataskaita (2 priedas);

5.3. pinigų srautų ataskaita (3 priedas);

5.4. aiškinamasis raštas (4 priedas).

6. Tarpinėse finansinėse ataskaitose pateikiama trumpesnio nei finansiniai metai laikotarpio (vieno, trijų, šešių mėnesių ir pan.) informacija apie veiklos rezultatus, finansinę būklę ir pinigų srautus, t. y. informacija apima laikotarpį nuo finansinių metų pradžios iki tarpinių finansinių ataskaitų datos. Tarpines finansines ataskaitas ūkiai sudaro, kai to reikia arba kitų teisės aktų nustatyta periodiškumu.

7. Tarpinį finansinių ataskaitų rinkinį gali sudaryti visos minėtos ataskaitos arba tiksliai balansas ir pelno (nuostolių) ataskaita.

8. Iki metinių finansinių ataskaitų sudarymo apskaitoje turi būti parodytos visos ataskaitinių finansinių metų ūkinės operacijos bei įvykiai, turto ir skolų inventorizavimo rezultatai, savos gamybos atsargų vertės pasikeitimai ir kiti patikslinimai.

PIRMASIS SKIRSNIS BALANSAS

9. Balanse parodoma ūkio turto sudėtis, jo nuosavas kapitalas ir įsipareigojimų sudėtis. Balanso forma pateikta 3 priede.

10. Pradėjus tvarkyti ūkio apskaitą, sudaromas ūkinės veiklos pradžios balansas užpildomas remiantis ūkio turimo turto ir įsipareigojimų aprašu. Šiame apraše pagal inventorizacijos duomenis surašomi ūkiui priklausančio turto kiekiai ir vertė pagal jo rūšis, taip pat ūkio mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai.

11. Balanse turtas surašomas tokiu nuoseklumu: ilgalaikis turtas, trumpalaikis turtas. Po to surašomos ilgalaikės ir trumpalaikės ūkio mokėtinios sumos ir kiti įsipareigojimai. Ilgalaikis turtas parodomas jo įsigijimo, pasigaminimo ar statybos savikaina pagal atitinkamų pirminių apskaitos dokumentų duomenis, atskaičius nusidėvėjimą (amortizaciją) (kai toks turtas nudėvimas (amortizuojamas)). Jeigu nėra reikiamų duomenų, ilgalaikis turtas parodomas tikrąja verte. Pirkto atsargos parodomos įsigijimo savikaina. Mokėtinų sumų ir kitų įsipareigojimų sumos nustatomos pagal paskolų gavimo bei palūkanų apskaičiavimo, turto pirkimo ir kitus dokumentus. Iš minėto aprašo turto duomenys surašomi į balanso turto dalį, o ūkio įsipareigojimų duomenys – į nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų dalies G straipsnį. D straipsnis *Nuosavas kapitalas* užpildomas apskaičiavus skirtumą tarp bendros ūkio turto vertės ir visų jo mokėtinų sumų ir kitų įsipareigojimų sumos.

12. Dvejybinio įrašo būdą taikančio ūkio balanse ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rodikliai užpildomi remiantis finansinių sąskaitų likučiais. Skiltyje *Praėjęs ataskaitinis laikotarpis* duomenys įrašomi iš ankstesnio laikotarpio balanso skilties *Ataskaitinis laikotarpis*.

Turtas

13. Turto A straipsnyje ***Ilgalaikis turtas*** pateikiamas ūkio nematerialusis, materialusis, finansinis ir kitas ilgalaikis turtas. Ilgalaikis turtas teikia ūkiui ekonominę naudą ilgiau nei vienerius metus:

13.1. A.1 straipsnyje *Nematerialusis turtas* pateikiama tokio turto kaip kompiuterinių programų, verslo plėtros planų ir kt. likutinė vertė. Ši vertė apskaičiuojama iš nematerialiojo turto įsigijimo savikainos atėmus sukauptą amortizaciją. Už nematerialųjį turtą sumokėti avansai taip pat pateikiami nematerialiojo turto straipsnyje. Šis straipsnis užpildomas pagal 11 sąskaitos *Nematerialusis turtas* ir 130 sąskaitos *Nematerialiojo turto amortizacija* likučių duomenis.

13.2. A.2 straipsnyje *Materialusis turtas* parodoma bendra šio turto vertė, o atskiruose straipsniuose – jo vertė pagal ilgalaikio materialiojo turto grupes. Ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus žemę, mišką, sumokėtus avansus ir nebaigtą statybą, balanse pateikiamas likutine verte, kuri apskaičiuojama iš įsigijimo savikainos atėmus sukauptą nusidėvėjimą.

13.3. A.2.1 straipsnyje *Žemė* ir A.2.2. straipsnyje *Miškas* pateikiama ūkininkui ir jo partneriams nuosavybės teise priklausančios žemės ir miško vertė įsigijimo savikaina arba perkainota verte. Šie straipsniai užpildomi atitinkamai pagal 120 *Žemė* ir 121 *Miškas* sąskaitų likučių duomenis.

13.4. A.2.3–A.2.6 straipsniuose pateikiama atitinkamų ilgalaikio turto grupių (pastatų ir statinių, mašinų ir įrangos, transporto priemonių, kitų įrenginių, prietaisų ir įrankių) likutinė vertė. Likutinei vertei apskaičiuoti įsigijimo (pasigaminimo) savikaina nustatoma pagal 122–125 sąskaitų likučių duomenis ir sumažinama sukaupto nusidėvėjimo sumomis – pagal 132–135 sąskaitų likučių duomenis.

13.5. A.2.7 straipsnyje *Sumokėti avansai* pateikiama informacija apie avansus, sumokėtus ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti. Šis straipsnis užpildomas pagal 126 sąskaitos likučių duomenis.

13.6. A.2.8 straipsnyje *Vykdomi materialiojo turto statybos darbai* pateikiama nebaigto iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos statyti ilgalaikio materialiojo turto faktinių išlaidų suma, montuotinių įrenginių bei už statybą sumokėtų avansų suma. Šis straipsnis pildomas pagal 127 sąskaitos *Vykdomi materialiojo turto statybos darbai* likučių duomenis.

13.7. A.3 straipsnyje *Finansinis turtas* pateikiama ilgalaikio finansinio turto – ilgalaikių finansinių investicijų, pvz., vertybinių popierių (akcijų, obligacijų ir kt.), įsigytų ilgesniam nei vienerių metų laikotarpiui, įneštų pajų į kooperatines bendroves, kredito unijas, žemės ūkio bendroves, vertė ir ilgalaikių skolų ūkiui vertė. Šis straipsnis pildomas pagal 16 sąskaitos *Ilgalaikis finansinis turtas* likučių duomenis.

13.8. A.4 straipsnyje *Kitas ilgalaikis turtas* parodoma bendra šio turto vertė, o atskiruose straipsniuose – jo vertė pagal kito ilgalaikio turto grupes.

13.9. A.4.1 straipsnyje **Biologinis turtas** pateikiama specifinio žemės ūkio turto – augalų ir gyvūnų vertė.

13.10. A.4.1.1 straipsnyje *Daugiamečiai sodiniai* parodoma ūkio sodų, uogynų ir kitų jaunų bei darančių daugiamečių sodinių vertė. Jaunų daugiamečių sodinių vertę sudaro faktinė jų įsigijimo ir auginimo išlaidų suma. Derantys daugiamečiai sodiniai balanse pateikiami likutine verte. Šis straipsnis užpildomas pagal 170 sąskaitos *Jauni daugiamečiai sodiniai*, 171 sąskaitos *Derantys daugiamečiai sodiniai* ir 131 sąskaitos *Daugiamečių sodinių nusidėvėjimas* likučių duomenis.

13.11. A.4.1.2 straipsnyje *Produktyvieji ir kiti gyvūnai* pateikiama ūkyje turimų darbinių, veislinių, produktyviųjų ir kitų gyvūnų vertė. Atsižvelgiant į pasirinktą įvertinimo būdą, jie įvertinami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas. Šis straipsnis užpildomas pagal 172 sąskaitos *Produktyvieji, darbiniai ir kiti gyvūnai* likučių duomenis.

13.12. A.4.2 straipsnyje *Kitas turtas* pateikiama kito ilgalaikio turto, kuris pagal savo kilmę ir paskirtį negali būti priskiriamas nematerialiajam, ilgalaikiam materialiajam, finansiniam ar biologiniam turtui, vertė. Šis straipsnis užpildomas pagal 173 sąskaitos *Kitas turtas* likučių duomenis.

14. **B** straipsnyje **Trumpalaikis turtas** parodomos atsargos, per vienerius metus gautinos sumos, trumpalaikės investicijos, pinigai.

14.1. B.1 straipsnyje *Atsargos* pateikiama ūkio gamybinei-komercinei veiklai vykdyti įsigyto materialiojo turto, sunaudojamo per trumpesnę nei vienerių metų laikotarpį ar vieną veiklos ciklą, vertė bei už šį turtą ir paslaugas sumokėti avansai, nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų, pagamintos produkcijos bei ūkyje auginamo biologinio turto, atitinkančio trumpalaikio turto reikalavimus, vertė.

14.2. B.1.1 straipsnyje *Žaliavos ir medžiagos* pateikiama visų ūkio reikmėms skirtų pirktų ir nepanaudotų medžiagų (sėklų, pašarų, augalų ir gyvūnų apsaugos priemonių, degalų ir tepalų, atsarginių dalių ir kt.) vertė. Žaliavos ir medžiagos balanse pateikiamos faktine įsigijimo savikaina. Šis straipsnis pildomas pagal 201 sąskaitos *Žaliavos ir medžiagos* likučių duomenis.

14.3. B.1.2 straipsnyje *Nebaigta produkcija ir vykdomi darbai* pateikiama gamybos, iš kurios dar negauta produkcija, išskyrus pasėlius, vertė. Šis straipsnis pildomas pagal 2020 sąskaitos *Augalininkystė* ir 2024 sąskaitos *Produkcijos ir gyvūnų perdirbimas* likučių duomenis.

14.4. B.1.3 straipsnyje *Produkcija* pateikiama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ūkyje likusios visos ūkyje pagamintos produkcijos, kuri skirstoma į žemės ūkio produkciją ir kitą produkciją, vertė.

14.5. B.1.3.1 straipsnyje *Žemės ūkio produkcija* pateikiama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ūkyje likusių iš jo valdomo biologinio turto gautų žemės ūkio produktų ir perdirbtų savos gamybos žemės ūkio produktų vertė. Atsižvelgiant į pasirinktą įvertinimo būdą, žemės ūkio produktai gali būti įkainoti pasigaminimo savikaina arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, buvusią produktų užregistravimo apskaitoje metu. Perdirbti savos gamybos žemės ūkio produktai įkainojami faktine pasigaminimo savikaina. Šis straipsnis pildomas pagal 2030 sąskaitos *Žemės ūkio produkcija* likučio duomenis.

14.6. B.1.3.2 straipsnyje *Kita produkcija* parodoma kitos ūkyje pagamintos produkcijos vertė, kuri nustatoma pagal 2031 sąskaitos *Kita produkcija* likučio duomenis. Kita produkcija balanse pateikiama įkainojus faktine pasigaminimo savikaina.

14.7. B.1.4 straipsnyje *Biologinis turtas* parodoma trumpalaikiam turtui priskiriamo biologinio turto (auginamų gyvūnų bei pasėlių) vertė.

14.8. B.1.4.1 straipsnyje *Auginami, penimi ir kiti gyvūnai* pateikiama ūkyje auginamų gyvūnų vertė. Atsižvelgiant į pasirinktą įvertinimo būdą, jie įvertinami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas. Šis straipsnis pildomas pagal 2050 sąskaitos *Auginami, penimi ir kiti gyvūnai* likučių duomenis.

14.9. B.1.4.2 straipsnyje *Pasėliai* pateikiama ūkio pasėlių vertė. Atsižvelgiant į pasirinktą įvertinimo būdą, jie įvertinami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas. Straipsnis pildomas pagal 2051 sąskaitos *Pasėliai* analitinių sąskaitų likučių duomenis.

14.10. B.1.5 straipsnyje *Sumokėti avansai* pateikiami duomenys apie ūkio sumokėtus avansus už atsargas ir paslaugas. Šis straipsnis užpildomas pagal 208 sąskaitos *Sumokėti avansai už atsargas ir paslaugas* duomenis.

14.11. B.2 straipsnyje *Per vienerius metus gautinos sumos* pateikiamos trumpalaikės skolos, t. y. tokios skolos, kurios turi būti sugrąžintos ūkiui per ne ilgesnį kaip vienerių metų laikotarpį. Gautinos skolos pateikiamos atėmus abejotinių skolų sumas.

14.12. B.2.1 straipsnyje *Pirkėjų skolos* surašomos skolos ūkiui už parduotus produktus, biologinį turtą ir suteiktas paslaugas. Jos parodomos gautinų sumų dydžiu, užfiksuotu pardavimų dokumentuose. Šios skolos mažinamos abejotinų skolų dydžiu. Pirkėjų skolos įrašomos į balansą pagal 241 sąskaitos *Pirkėjų skolos* ir 2490 sąskaitos *Abejotinos pirkėjų skolos* likučių duomenis.

14.13. B.2.2 straipsnyje *Kitos gautinos sumos* surašomos ūkiui priklausančios gauti kitos, ne už parduotą produkciją, biologinį turtą ir paslaugas, sumos. Šios skolos mažinamos abejotinų skolų dydžiu. Šis straipsnis pildomas pagal 244 sąskaitos *Kitos gautinos sumos* ir 2491 sąskaitos *Kitos abejotinos skolos* likučių duomenis.

14.14. B.3 straipsnyje *Trumpalaikės investicijos* parodoma ūkio turimų terminuotųjų indėlių ir kitų trumpalaikių investicijų suma. Šis straipsnis užpildomas pagal 26 sąskaitos *Trumpalaikės investicijos* duomenis.

14.15. B.4 straipsnyje *Pinigai* parodoma banke ir kasoje įvairia valiuta ūkio laikomų pinigų suma, kuri nustatoma pagal 27 sąskaitos *Pinigai* likučių duomenis.

14.16. C straipsnyje *Ateinančių laikotarpių sąnaudos ir sukauptos pajamos* pateikiama informacija apie: sąnaudas, kurios susidaro, kai ūkis sumoka už būsimais laikotarpiais teiktinas paslaugas, už kurias sumokėtos sumos bus tolygiai pripažįstamos sąnaudomis ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, kai bus patiriamos; pajamomis pripažintas sumas, dėl kurių skolininkas prisiima įsipareigojimą sumokėti ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais už ūkio teikiamas testines paslaugas, už kurias uždirbtos pajamos kaupiamos tolygiai. Šis straipsnis pildomas pagal 29 sąskaitos *Ateinančių laikotarpių sąnaudos ir sukauptos pajamos* duomenis.

Nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai

15. D straipsnyje **Nuosavas kapitalas** parodoma ūkio nuosavų išteklių suma. Šis straipsnis pildomas pagal 30 sąskaitos *Nuosavas kapitalas* likučio duomenis.

16. E straipsnyje **Dotacijos ir subsidijos** parodoma nepanaudotų dotacijų ir subsidijų suma. Šis straipsnis pildomas pagal 40 sąskaitos *Dotacijos, subsidijos* likučių duomenis.

17. F straipsnio **Mokėtinų sumos ir kiti įsipareigojimai** atskiruose straipsniuose parodomos ilgalaikės ir trumpalaikės ūkio skolos ir kiti įsipareigojimai:

17.1. F1 straipsnyje *Po vienerių metų mokėtinų sumos ir kiti ilgalaikiai įsipareigojimai* parodomos ilgalaikės ūkio skolos.

17.2. F.1.1 straipsnyje *Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai* pateikiama šių skolų dalis, mokėtina per laikotarpį, ilgesnį kaip 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Ši suma nustatoma pagal 421 sąskaitos *Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai* likučio duomenis.

17.3. *F.1.2* straipsnyje *Skolos kredito įstaigoms* parodomos iš bankų ir iš kitų kreditorių gautos ir negrąžintos ilgalaikės paskolos. Šis rodiklis pildomas pagal 422 sąskaitos *Skolos kredito įstaigoms* likučio duomenis.

17.4. *F.1.3* straipsnyje *Skolos tiekėjams* parodomos skolos, kurias ūkis turi sumokėti tiekėjams per laikotarpį, ilgesnį kaip 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Straipsnis pildomas pagal 424 sąskaitos *Skolos tiekėjams* likučio duomenis.

17.5. *F.1.4* straipsnyje *Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai* parodomos kitos ilgalaikės ūkio skolos, kurios neįrašytos į kitus *F.1* straipsnius. Šių skolų suma įrašoma pagal sąskaitos 428 *Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai* likučio duomenis.

17.6. *F.2* straipsnis *Per vienerius metus mokėtinos sumos ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai* apima trumpalaikės ūkio skolas ir kitus įsipareigojimus.

17.7. *F.2.1* straipsnyje *Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai* parodoma lizingo (finansinės nuomos) trumpalaikių skolų bei lizingo (finansinės nuomos) ilgalaikių skolų suma, mokėtina per trumpesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Ši suma nustatoma pagal 440 sąskaitos *Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai* likučio duomenis.

17.8. *F.2.2* straipsnyje *Skolos kredito įstaigoms* pateikiama iš bankų ir iš kitų kreditorių gautų ir negrąžintų trumpalaikių paskolų bei ilgalaikių banko ir kitų kreditorių paskolų suma, mokėtina per trumpesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Duomenys įrašomi pagal 441 sąskaitos *Skolos kredito įstaigoms* likučius.

17.9. *F.2.3* straipsnyje *Gauti avansai* parodoma ūkio skola pirkėjams bei kitiems asmenims dėl gautų avansų už iš ūkio perkamą produkciją, gaunamas paslaugas ir kt. Šis rodiklis pildomas pagal 442 sąskaitos *Gauti avansai* likučio duomenis.

17.10. *F.2.4* straipsnis *Skolos tiekėjams* parodoma ūkio trumpalaikių skolų už pirktas materialines vertybes ir gautas paslaugas suma bei ilgalaikių skolų tiekėjams suma, mokėtina per trumpesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Jis pildomas pagal 443 sąskaitos *Skolos tiekėjams* likutį.

17.11. *F.2.5* straipsnis *Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai* skirtas ūkio skoloms samdomiems darbuotojams bei su darbo santykiais susijusių mokesčių ir įmokų skoloms parodyti. Skolos suma įrašoma pagal 448 sąskaitos *Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai* likučių duomenis.

17.12. *F.2.6* straipsnyje *Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai* parodomos kitos, anksčiau balanse neparodytos, trumpalaikės ūkio skolos, t. y. skolos valstybės institucijoms už mokėtiną pridėtinės vertės mokestį, gyventojų pajamų mokestį, ūkininko socialinio bei sveikatos draudimo įmokas ir pan., draudimo bendrovėms ir pan. Šis straipsnis pildomas pagal 449 sąskaitos *Kitos mokėtinos sumos* likučio duomenis.

18. **G** straipsnyje ***Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos*** pateikiama informacija apie: sukauptas sąnaudas – per ataskaitinį ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais už gautas tęstinio pobūdžio paslaugas sąnaudomis tolygiai pripažintas sumas, dėl kurių ūkis prisiėmė įsipareigojimą sumokėti ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais; ateinančių laikotarpių pajamas, t. y., ūkio dar neuždirbtas, tačiau pirkėjų (užsakovų) už teikiamas tęstinio pobūdžio paslaugas sumokėtas sumas, kurios pajamomis bus tolygiai pripažįstamos ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, kai, suteikus paslaugą, jos bus uždirbamos. Šis straipsnis pildomas pagal 49 sąskaitos ***Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos*** likučio duomenis.

ANTRASIS SKIRSNIS PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

19. **I** straipsnyje ***Pardavimo pajamos*** pateikiamos grynosios pardavimo pajamos, uždirbtos per ataskaitinį laikotarpį už parduotus savos gamybos žemės ūkio produktus, perdirbtus savos gamybos žemės ūkio produktus, biologinį turtą ir kitą pagrindinei veiklai priskiriamą savos gamybos produkciją bei atliktus darbus ir suteiktas paslaugas (ataskaitos forma pateikta 4 priede). Nustatant jų dydį atsižvelgiama į suteiktas nuolaidas bei parduotų prekių grąžinimą. Grynosios pardavimo pajamos nustatomos iš pardavimo pajamų sumos (neįskaitant PVM) atimant po pardavimo pirkėjams suteiktų nuolaidų sumas ir sugrąžintų prekių vertę. Duomenys imami iš 50 sąskaitos ***Pardavimo pajamos***.

20. **II** straipsnyje ***Dotacijos ir subsidijos, susijusios su pajamomis*** parodomos panaudotos tiesioginės ar kompensacinės išmokos bei kitos išmokos, suteikiamos ūkio pajamų lygiui palaikyti ar pajamų netekimui kompensuoti ir žemės ūkio veikloje naudojamam biologiniam turtui įsigyti. Šis straipsnis užpildomas iš 52 sąskaitos ***Panaudotos dotacijos ir subsidijos, susijusios su pajamomis***.

21. **III** straipsnyje ***Pardavimo savikaina*** pateikiama parduotų savos gamybos žemės ūkio produktų, perdirbtų savos gamybos žemės ūkio produktų, biologinio turto ir kitos pagrindinei veiklai priskiriamos savos gamybos produkcijos bei atliktų darbų ir suteiktų paslaugų vertė:

21.1. Jeigu ūkio apskaitos politikoje numatyta biologinį turtą ir iš jo gautus žemės ūkio produktus vertinti savikaina, šiame straipsnyje pateikiama parduotų savos gamybos žemės ūkio produktų, perdirbtų savos gamybos žemės ūkio produktų, biologinio turto ir kitos pagrindinei veiklai priskiriamos savos gamybos produkcijos bei darbų ir suteiktų paslaugų grynoji pardavimo savikaina. Ją sudaro apskaitoje užregistruota minėto turto ir suteiktų paslaugų savikaina, iš kurios atimta pirkėjų grąžintų prekių savikaina. Duomenys imami iš 60 sąskaitos ***Pardavimo savikaina***.

21.2. Jeigu ūkio apskaitos politikoje numatyta biologinį turtą (išskyrus daugiamečius sodinius) ir iš jo gautus žemės ūkio produktus vertinti tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, o atsargų apskaitai

taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas, šiame straipsnyje pateikiama parduotų savos gamybos žemės ūkio produktų ir biologinio turto tikroji vertė, atėmus pardavimo išlaidas, bei perdirbtų produktų, atliktų darbų ir suteiktų paslaugų grynoji pardavimo savikaina. Duomenys imami iš 600 sąskaitos *Parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą)*.

21.2.1. Parduotas biologinis turtas pateikiamas tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, buvusią jo pardavimo momentu.

21.2.2. Parduoti savos gamybos žemės ūkio produktai pateikiami tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, buvusią jų pirminio pripažinimo metu.

21.2.3. Parduotų perdirbtų produktų, atliktų darbų bei suteiktų paslaugų grynąją pardavimo savikainą sudaro apskaitoje užregistruota jų savikaina, iš kurios atimta pirkėjų grąžintų prekių savikaina.

21.3. Jeigu ūkio apskaitos politikoje numatyta biologinį turtą (išskyrus daugiamečius sodinius) ir iš jo gautus žemės ūkio produktus vertinti tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, o atsargų apskaitai taikomas periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdas, šiame straipsnyje pateikiama parduoto biologinio turto, savos gamybos žemės ūkio produktų, perdirbtų produktų, atliktų darbų bei suteiktų paslaugų vertė bei biologinio turto ir žemės ūkio produktų įkainojimo tikrąja verte rezultatas. Duomenys imami iš 601 sąskaitos *Parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą)*.

22. **IV** straipsnyje *Biologinio turto ir žemės ūkio produktų įkainojimo tikrąja verte rezultatas* ūkiai, kurie biologinį turtą (išskyrus daugiamečius sodinius) ir iš jo gautus žemės ūkio produktus vertina tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, o atsargų apskaitai taiko nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, parodo biologinio turto tikrosios vertės pokytį dėl biologinio turto fizinių savybių ir kainos pasikeitimų per ataskaitinį laikotarpį bei skirtumą tarp ūkyje sukurto biologinio turto ir iš jo gautų žemės ūkio produktų įsigijimo (pasigaminimo) išlaidų ir šio turto vertės, įkainojus jį tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, pirminio pripažinimo metu. Duomenys imami iš 51 sąskaitos *Pajamos dėl biologinio turto ir žemės ūkio produktų įkainojimo tikrąja verte* ir 61 sąskaitos *Sąnaudos dėl biologinio turto ir žemės ūkio produktų įkainojimo tikrąja verte*.

23. **V** straipsnyje *Bendrojo pelno (nuostolių)* rodiklis apskaičiuojamas prie pardavimo pajamų pridėjus dotacijas, susijusias su pajamomis, atėmus pardavimo savikainą ir pridėjus arba atėmus biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos įkainojimo tikrąja verte rezultata.

24. **VI** straipsnyje *Pardavimo sąnaudos* parodomas produktų pardavimui ir paslaugų teikimui užtikrinti per ataskaitinį laikotarpį patirtos pardavimo sąnaudos, kurių negalima susieti su konkrečiomis parduotomis prekėmis ar paslaugomis. Šiame straipsnyje taip pat parodomas prekybos patalpų ir įrangos nusidėvėjimo, nuomos, eksploatavimo, pagamintų prekių sandėliavimo sąnaudos,

komisiniai mokesčiai pardavėjams, prekybos darbuotojų darbo užmokestis ir socialinio bei sveikatos draudimo įmokos ir įmokos į Garantinį bei Ilgalaikio darbo išmokų fondus, paslaugų ir prekių reklamos ir kitos panašios sąnaudos. Šis straipsnis pildomas pagal 62 sąskaitos *Pardavimo sąnaudos* duomenis.

25. **VII** straipsnyje *Bendrosios ūkio sąnaudos* parodomos bendrosios ūkio sąnaudos, sudarančios sąlygas ūkiui vykdyti veiklą. Bendrosioms ūkio sąnaudoms priskiriamos bendro naudojimo ilgalaikio turto eksploatacijos, nuomos, nusidėvėjimo (amortizacijos), nurašymo, draudimo, kitų gautų paslaugų, ryšių, apskaitos tvarkymo, su ūkio veikla susijusių įvairių mokesčių (neatskaitomo PVM, kuris neįskaitomas į turto įsigijimo savikainą, ūkininko bei jo partnerių socialinio ir sveikatos draudimo ir panašių), išskyrus ūkininko mokamą gyventojų pajamų mokestį, abejotinų skolų sąnaudos, baudos ir delspinigiai už netinkamą sutarčių vykdymą ar produkcijos broką, likviduoto ilgalaikio turto likutinė vertė ir kitos bendrosios ir administracinės sąnaudos. Šis straipsnis pildomas pagal 63 sąskaitos *Bendrosios ūkio sąnaudos* duomenis.

26. **VIII** straipsnis *Pagrindinės (tipinės) veiklos pelnas (nuostoliai)* parodo skirtumą tarp bendrojo pelno (nuostolių) bei pardavimo ir bendrųjų ūkio sąnaudų.

27. **IX** straipsnyje *Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)* parodomi kitos ūkio veiklos, kurios ūkis nelaiko pagrindine ir nepriskiria finansinei ir investicinei veiklai, rezultatai. Jie gaunami iš kitos veiklos pajamų atėmus kitos veiklos sąnaudas. Kitos veiklos pajamas ir sąnaudas sudaro:

27.1. Kitos veiklos pajamas sudaro nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto perleidimo pelnas, turto nuomos, ūkio kitos, pagrindinei veiklai nepriskiriamos, produkcijos bei paslaugų pardavimo pajamos, pajamos, gautos likvidavus ilgalaikį turtą, gautos kompensacijų sumos, viršijančios patirtus nuostolius, ir panašios pajamos. Šios pajamos nustatomos iš 54 sąskaitos *Kitos pajamos*.

27.2. Kitos veiklos sąnaudas sudaro nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto perleidimo nuostoliai, išnuomoto turto išlaikymo sąnaudos (nusidėvėjimas, draudimas ir kt.), kitos, pagrindinei veiklai nepriskiriamos, produkcijos bei paslaugų pardavimo savikaina ir kitos, su kitos veiklos pajamomis susijusios, sąnaudos. Šios sąnaudos nustatomos iš 64 sąskaitos *Kitos sąnaudos*.

28. **X** straipsnyje *Finansinės ir investicinės veiklos pelnas (nuostoliai)* parodomas šios veiklos rezultatas kaip jos pajamų ir sąnaudų skirtumas. Finansinės ir investicinės veiklos pajamas ir sąnaudas sudaro:

28.1. Finansinės ir investicinės veiklos pajamas sudaro ilgalaikių ir trumpalaikių investicijų perleidimo pelnas, palūkanos už suteiktas paskolas ir banke laikomus pinigus, valiutų kursų pokyčio pelnas, pripažintos (ūkio naudai) baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus, dividendų pajamos ir kt. Šios pajamos nustatomos iš 55 sąskaitos *Finansinės ir investicinės veiklos pajamos*.

28.2. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas sudaro ilgalaikių ir trumpalaikių investicijų perleidimo nuostoliai, palūkanos už gautas paskolas ir lizingo (finansinės nuomos) būdu įsigyjamą turtą, valiutų kursų pokyčio nuostolis, mokėtinos baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus ir kt. Šios sąnaudos nustatomos iš 65 sąskaitos *Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos*.

29. **XI** straipsnis *Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą* gaunamas prie pagrindinės (tipinės) veiklos pelno (nuostolių) pridėjus kitos veiklos ir finansinės bei investicinės veiklos rezultatus.

30. **XII** straipsnyje *Gyventojų pajamų mokestis* parodoma ataskaitiniam laikotarpiui tenkanti gyventojų pajamų mokesčio suma, apskaičiuota pagal mokesčius reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, jeigu ūkininkas privalo mokėti šį mokestį. Duomenys imami iš 69 sąskaitos *Ūkininko gyventojų pajamų mokestis* debeto.

31. **XIII** straipsnis *Grynasis pelnas (nuostoliai)* parodo galutinį ūkio veiklos rezultatą, t. y. uždirbtą pelną arba nuostolius. Grynasis pelnas (nuostoliai) gaunamas iš pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą atėmus gyventojų pajamų mokesčio sumą. Šis ataskaitos rodiklis turi būti lygus 34 sąskaitos *Pelnas (nuostoliai)* kredito ir debeto apyvartų skirtumui.

TREČIASIS SKIRSNIS PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

32. Pinigų srautų ataskaita gali būti rengiama netiesioginiu (5 priedas) ir tiesioginiu būdu (6 priedas). Šie ataskaitos rengimo būdai skiriasi tik pinigų srautų iš pagrindinės veiklos pateikimu. Pinigų srautai iš investicinės ir finansinės veiklos abiem atvejais pateikiami tik tiesioginiu būdu.

33. Pagrindinės veiklos pinigų srautus pateikiant netiesioginiu būdu, ataskaitinio laikotarpio grynasis pelnas (nuostoliai) perskaičiuojamas į ataskaitinio laikotarpio pinigų kiekį, parodantį ūkio pinigų padidėjimą ar sumažėjimą, vykdant pagrindinę ūkio veiklą:

33.1. Šiuo būdu skaičiuojant pagrindinės veiklos pinigų srautus, koreguojama grynojo pelno arba nuostolio suma, apskaičiuota Pelno (nuostolių) ataskaitoje. Koregavimo tikslas – parodyti ryšį tarp kaupimo principu apskaičiuoto finansinio rezultato (pelno arba nuostolio) ir ūkio pinigų pokyčio dėl pagrindinės veiklos.

33.2. Pinigų srautų ataskaitos straipsnis *Grynasis pelnas (+) arba nuostoliai (-)* užpildomas, įrašant ūkio veiklos finansinį rezultatą iš Pelno (nuostolių) ataskaitos.

33.3. Grynojo pelno arba nuostolių suma pirmausia koreguojama, pridedant nepiniginių išlaidų – ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų sumą (straipsnis *Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos*). Ji apskaičiuojama iš 13 sąskaitos *Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija)* kredito apyvartos sumos atimant 401 sąskaitos *Su turtu susijusios dotacijos* debeto apyvartos (išskyrus grąžintą dotaciją) sumą.

33.4. Ilgalaikio turto perleidimo operacijos priskiriamos investicinei ūkio veiklai, todėl šių operacijų rezultatai turi būti eliminuojami iš pagrindinės veiklos pinigų srautų, pateikiant straipsnyje *Ilgalaikio materialiojo turto perleidimo ir likvidavimo rezultatų eliminavimas*. Duomenys randami 540 sąskaitoje *Ilgalaikio turto perleidimo pelnas ir / arba* 640 sąskaitoje *Ilgalaikio turto perleidimo nuostolis*.

33.5. Grynojo pelno ar nuostolio suma Pelno (nuostolių) ataskaitoje parodo finansinį rezultatą iš visos, o ne tik pagrindinės ūkio veiklos, todėl norint teisingai apskaičiuoti pinigų srautus iš pagrindinės veiklos, reikia atimti finansinės ir investicinės veiklos pelno sumą arba pridėti nuostolių sumą. Straipsnyje *Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas* pateikiamas finansinės ir investicinės veiklos pelnas (-) arba nuostoliai (+), nes finansinės ir investicinės veiklos pinigų srautams skirti atskiri Pinigų srautų ataskaitos straipsniai antrojoje ir trečiojoje ataskaitos dalyse. Duomenys šiam straipsniui įrašomi iš Pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnio *Finansinės ir investicinės veiklos pelnas (nuostoliai)*, pakoreguoto valiutos kursų pasikeitimo pelno (nuostolio), susijusio su pagrindinės veiklos straipsniais, sumomis.

33.6. Ūkininko ar gyventojų asmeninėms reikmėms sunaudota ūkio produkcija ir gyvūnai mažina ūkio produkcijos ir gyvūnų likutį ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, tačiau neturi įtakos pinigų srautams. Todėl koreguojant pelno (nuostolių) sumą šie duomenys yra eliminuojami. Informacija Pinigų srautų ataskaitos straipsniui *Ūkininko ar gyventojų asmeninėms reikmėms sunaudota ūkio produkcija ir gyvūnai (-)* užpildyti imama iš 311 sąskaitos *Paėmimas asmeninėms reikmėms* analitinės apskaitos.

33.7. Ataskaitos straipsnio *Po vienerių metų gautinų sumų padidėjimas, sumažėjimas* suma apskaičiuojama palyginus informaciją apie po vienerių metų gautinas sumas, išskyrus suteiktas ilgalaikes paskolas, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje, sukauptą 16 sąskaitos *Ilgalaikis finansinis turtas* analitinėje apskaitoje.

33.8. Per ataskaitinį laikotarpį žaliavoms ir medžiagoms pirkti išleistų pinigų suma neatsispindi grynojo pelno (nuostolių) sumoje. Todėl šią sumą reikia koreguoti atsargų, išskyrus biologinį turtą ir sumokėtus avansus, vertės pokyčio suma: žaliavų ir medžiagų, nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų bei produkcijos vertei padidėjus per ataskaitinį laikotarpį, padidėjimo suma atimama iš grynojo pelno (nuostolių) sumos; žaliavų ir medžiagų, nebaigtos produkcijos ir vykdomų darbų bei produkcijos vertei per ataskaitinį laikotarpį sumažėjus, atitinkama suma pridedama prie grynojo pelno (nuostolių) sumos. Straipsnio *Atsargų, išskyrus biologinį turtą ir sumokėtus avansus, padidėjimas, sumažėjimas* suma apskaičiuojama, lyginant *Balanso* straipsnių *Žaliavos ir medžiagos, Nebaigta produkcija ir vykdomi darbai, Produkcija* sumas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje su šių straipsnių suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje.

33.9. Tokią pat įtaką finansinio rezultato perskaičiavimui į pinigų pokytį turi *biologinio turto (išskyrus derančius daugiamečius sodinius) vertės sumažėjimas ir padidėjimas*, todėl šio turto vertei padidėjus per ataskaitinį laikotarpį, padidėjimo suma atimama iš grynojo pelno (nuostolių) sumos, o šio turto vertei per ataskaitinį laikotarpį sumažėjus, atitinkama suma pridedama prie grynojo pelno (nuostolių) sumos. Biologinio turto vertės pokytis apskaičiuojamas lyginant Balanso straipsnio *A 4.1 Biologinis turtas* (išskyrus derančius daugiamečius sodinius) ir Balanso straipsnio *B 1.4 Biologinis turtas* sumas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje su šių straipsnių sumomis ataskaitinio laikotarpio pradžioje.

33.10. Straipsnyje *Sumokėtų avansų padidėjimas, sumažėjimas* pateikiamas už atsargas ir paslaugas sumokėtų avansų pokytis, kuris nustatomas palyginus Balanso straipsnio *Sumokėti avansai* duomenis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Šių skolų sumažėjimas pridedamas, o padidėjimas atimamas.

33.11. *Pirkėjų skolų* pokytis parodomas palyginus Balanso straipsnio *Pirkėjų skolos* duomenis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Šių skolų sumažėjimas pridedamas, o padidėjimas atimamas.

33.12. Kitų gautinų sumų pokytis pateikiamas, palyginus analogiškų pavadinimų Balanso straipsnių duomenis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Jų sumažėjimas pridedamas, o padidėjimas atimamas.

33.13. Trumpalaikių investicijų pokytis pateikiamas palyginus analogiškų pavadinimų Balanso straipsnių duomenis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Jų sumažėjimas pridedamas, o padidėjimas atimamas.

33.14. Ateinančių laikotarpių sąnaudų ir sukaupytų pajamų pokytis pateikiamas palyginus analogiško Balanso straipsnio duomenis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Jų sumažėjimas pridedamas, o padidėjimas atimamas.

33.15. Skolų tiekėjams ir gautų avansų pokytis pateikiamas viename *Pinigų srautų ataskaitos* straipsnyje. Jų pokytis apskaičiuojamas pagal Balanso straipsnių *F 1.3* ir *F 2.4 Skolos tiekėjams* bei straipsnio *F 2.3 Gauti avansai* duomenis, palyginus skolas, buvusias ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Šių ūkio skolų padidėjimas pridedamas, o sumažėjimas atimamas. Skaičiuojant šių skolų pokytį, eliminuojamos skolos tiekėjams už ilgalaikį turtą (be PVM, jei ūkis yra PVM mokėtojas).

33.16. Su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų pokyčiai pateikiami, apskaičiavus skirtumus tarp analogiško pavadinimo Balanso straipsnio sumų ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje: straipsnio padidėjimas pridedamas, o sumažėjimas atimamas.

33.17. Kitų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų pokyčiai pateikiami, apskaičiavus skirtumus tarp Balanso straipsnių *F 1.4 Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai* bei *F 2.6 Kitos*

mokėtinų sumų ir trumpalaikiai įsipareigojimai sumų ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje: straipsnio padidėjimas pridedamas, o sumažėjimas atimamas.

33.18. Sukauptų sąnaudų ir ateinančių laikotarpių pajamų pokyčiai pateikiami, apskaičiavus skirtumus tarp tokio pat pavadinimo Balanso straipsnio sumų ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje: straipsnio padidėjimas pridedamas, o sumažėjimas atimamas.

33.19. Susumavus (+, -) pateiktus rodiklius apskaičiuojami grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai, kurie parodo pinigų padidėjimą arba sumažėjimą, susidariusį vykdant ūkio pagrindinę veiklą.

34. Pagrindinės veiklos pinigų srautus pateikiant tiesioginiu būdu pinigų srautų ataskaitoje, pagrindinės veiklos pinigų srautai pateikiami iš 27 sąskaitos *Pinigai* analitinės apskaitos:

34.1. Pinigų srautai iš pagrindinės veiklos – tai pinigų gavimai ir išmokėjimai, vykdant pagrindinę ūkio veiklą. Patogiausia šią ataskaitos dalį pildyti sugrupavus 27 sąskaitoje *Pinigai* užfiksuotas ūkinės operacijas. Rengiant Pinigų srautų ataskaitą tiesioginiu būdu nurodoma, kiek pinigų gauta iš pirkėjų, iš kitų skolininkų, iš biudžeto PVM, kiek gauta dotacijų, susijusių su pajamomis, kiek sumokėta medžiagų bei paslaugų tiekėjams, sumokėta į biudžetą PVM ir kitų mokesčių, sumokėta kitų išmokų (darbo užmokesčio, socialiniam ir sveikatos draudimui ir kt.). Informacija apie pinigų gavimus iš pirkėjų ir mokėjimų tiekėjams pateikiama su PVM.

34.2. Susumavus (+, -) pateiktus rodiklius apskaičiuojami grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai, kurie parodo pinigų padidėjimą arba sumažėjimą iš pagrindinės veiklos.

35. Investicinės veiklos pinigų srautai Pinigų srautų ataskaitoje pateikiami atskirai, nes jie parodo pinigų sumas, per ataskaitinį laikotarpį išleistą įsigyti finansiniam turtui, kuris uždirbs pajamas (kartu ir pinigus) ateityje, taip pat pinigų įplaukas, perleidžiant tokį turtą:

35.1. Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) įsigijimo straipsnyje parodoma pinigų suma, sumokėta už pirktą ilgalaikį turtą. Šiame straipsnyje taip pat pateikiamos pinigų sumos, sumokėtos statant, rekonstruojant ar remontuojant ilgalaikį materialųjį turtą, kuriuo ūkis disponuoja ir kurio vertė yra didinama.

35.2. Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) perleidimo straipsnyje parodoma pinigų suma, gauta pardavus minėtą turtą.

35.3. Jei ūkis yra PVM mokėtojas, ilgalaikio turto pirkimo ir pardavimo operacijas reikia registruoti be PVM, kadangi į valstybės biudžetą pervedamas tik susidaręs šio mokesčio skirtumas. Iš pirkėjų ar iš biudžeto gauta ir tiekėjams ar į biudžetą sumokėta PVM suma nurodoma *Pinigų srautų ataskaitos* pinigų srautų iš pagrindinės veiklos dalyje.

35.4. Įsigijus kitų įmonių akcijų, pajų, sumokėtoji pinigų suma nurodoma straipsnyje *Ilgalaikių investicijų įsigijimas*.

35.5. *Ilgalaikių investicijų perleidimas* – tai pinigų įplaukos, pardavus ne pardavimui įsigytus kitų įmonių nuosavybės dokumentus (akcijas, pajus).

35.6. Suteikus paskolas tretiesiems asmenims, paskolinta pinigų suma pateikiama straipsnyje *Paskolų suteikimas*.

35.7. Straipsnyje *Paskolų susigrąžinimas* parodomos pinigų įplaukos, gautos susigrąžinus paskolas iš trečiųjų asmenų.

35.8. *Gauti dividendai ir palūkanos* – pinigų sumos, gautos už ūkio turimas kitų įmonių akcijas ir pajus, už ūkio sąskaitose banke laikomus pinigus ir už suteiktas paskolas.

35.9. Straipsniuose *Kiti investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimai* bei *Kiti investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai* parodomos vykdant investicinę veiklą išleistos ar gautos pinigų sumos, nepateiktos pirmiau minėtuose investicinės veiklos pinigų srautų straipsniuose (pvz., pinigų pervedimas į terminuotųjų indėlių sąskaitą ar pinigų įplaukos susigrąžinus terminuotuosius indėlius).

35.10. Pinigų srautų ataskaitos investicinės veiklos pinigų srautų straipsniai užpildomi iš 27 sąskaitos *Pinigai* analitinės apskaitos.

35.11. Susumavus (+, -) pateiktus rodiklius, apskaičiuojami grynieji investicinės veiklos pinigų srautai, kurie parodo pinigų padidėjimą arba sumažėjimą iš investicinės veiklos.

36. Finansinės veiklos pinigų srautai rodo ūkio pinigų įplaukas ir išmokas, susijusias su kitais finansavimo šaltiniais: pinigų įnešimas ir išmokėjimas ūkininkui ir jo partneriams, gautos ir grąžintos paskolos, lizingo mokėjimai, sumokėtos palūkanos ir pan. Straipsnyje *Gautos dotacijos, susijusios su turtu*, nurodoma per ataskaitinį laikotarpį pinigais gautų dotacijų, skirtų įsigyti ilgalaikį turtą, suma. Patogiausia šią ataskaitos dalį užpildyti išanalizavus 27 sąskaitoje *Pinigai* užfiksuotas ūkines operacijas. Susumavus (+, -) pateiktus rodiklius apskaičiuojami grynieji finansinės veiklos pinigų srautai, kurie parodo pinigų padidėjimą arba sumažėjimą iš finansinės veiklos.

37. Pinigų srautų ataskaitos straipsnyje *Valiutų kursų pokyčio įtaka grynųjų pinigų likučiui* teigiama arba neigiama suma pateikiama valiutų kursų pasikeitimo įtaka grynųjų pinigų likučiui.

38. Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas) – tai pinigų padidėjimo (+) ar sumažėjimo (-) bendra suma per laikotarpį iš pagrindinės, investicinės ir finansinės veiklos.

39. Pinigų likutis laikotarpio pradžioje ir laikotarpio pabaigoje – tai 27 sąskaitos *Pinigai* likučiai atitinkamai ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje. Pinigų likučių sumos turi sutapti su *Balanso* straipsnio *Pinigai* informacija ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

40. Pinigų padidėjimo arba sumažėjimo per laikotarpį suma turi sutapti su skirtumu tarp pinigų likučių laikotarpio pabaigoje ir pradžioje.

KETVIRTASIS SKIRSNIS AIŠKINAMASIS RAŠTAS

41. Aiškinamasis raštas yra sudėtinė finansinių ataskaitų rinkinio dalis, kurioje atskleidžiama papildoma reikšminga informacija finansinių ataskaitų sumoms paaiškinti. Aiškinamajame rašte pateikiama informacija apie kitose finansinėse ataskaitose neparodytus ūkio finansinius pasizadėjimus, garantijas, neapibrėžtuosius įsipareigojimus ir neapibrėžtąjį turtą, visų reikšmingų užstatų rūšis ir pobūdį, jei tokių yra.

42. Aiškinamąjį raštą sudaro šios dalys:

42.1. bendroji dalis;

42.2. apskaitos politika;

42.3. aiškinamojo rašto pastabos.

43. Aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje pateikiama bendra informacija apie ūkį ir jo veiklą:

43.1. ūkio įregistravimo data;

43.2. finansinių metų pradžia ir pabaiga;

43.3. trumpas ūkio veiklos apibūdinimas;

43.4. ūkio dalyvavimas paramos programose;

43.5. vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius per ataskaitinį ir praėjusį ataskaitinį laikotarpį arba darbuotojų skaičius ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

44. Aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje turi būti nurodomi teisės aktai, kuriais buvo vadovautasi tvarkant apskaitą ir sudarant finansines ataskaitas, ir pateikta informacija apie taikytą apskaitos politiką, kuri gali turėti įtakos finansinių ataskaitų informacijos vartotojų priimamiems sprendimams. Šioje dalyje nurodomi:

44.1. pasirinktas biologinio turto ir iš jo gautų žemės ūkio produktų įvertinimo būdas (įsigijimo (pasigaminimo) savikaina ar tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas);

44.2. taikyti biologinio turto ir iš jo gautų žemės ūkio produktų tikrosios vertės nustatymo būdai (jeigu pasirinktas tikrosios vertės būdas, atėmus pardavimo išlaidas);

44.3. negrąžinamo pridėtinės vertės mokesčio priskyrimas turto įsigijimo savikainai ar bendrosioms ūkio sąnaudoms;

44.4. žemės ir miško įvertinimo būdas (įsigijimo savikaina ar perkainota verte);

44.5. naudotas atsargų apskaitos būdas (nuolat ar periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdas);

44.6. taikyti sunaudotų atsargų įvertinimo būdai (FIFO, svertinio vidurkio ar kt.);

44.7. asmeninio turto dalis, naudojama ūkio veikloje (procentais), nustatyta atsižvelgiant į turto rūšį ir ekonominę naudą: naudojant transporto priemones – į ūkio reikalais nuvažiuojamų kilometrų skaičių, naudojant patalpas – į patalpų plotą, naudojamą ūkio veiklai, naudojant įrenginius – į įrenginių darbo ūkyje laiką;

44.8. ūkyje nusistatyta minimali ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vertė;

44.9. kita su apskaitos politika susijusi informacija.

45. Jeigu keičiama ūkio apskaitos politika, aiškinamajame rašte nurodomas faktas, kad buvo pakeista apskaitos politika, ir nurodomos keitimo priežastys.

46. Aiškinamojo rašto pastabų dalyje pateikiamos tik reikšmingus finansinių ataskaitų straipsnius paaškinančios lentelės ir (arba) tekstinė informacija. Tokios informacijos pavyzdžiai: ilgalaikio turto sukaupto nusidėvėjimo kaita; duomenys apie išsinuomotą ilgalaikį materialųjį turtą; duomenys apie valdomą ilgalaikį materialųjį turtą, gautą pagal panaudos sutartis; išnuomoto turto likutinė vertė, nuomos trukmė ir galimybė ją pratęsti; pagal panaudos sutartį perduoto turto vertė, panaudos laikotarpis ir galimybė jį pratęsti; ir kita papildoma informacija.

47. Aiškinamąjį raštą, kaip ir visas kitas finansines ataskaitas, pasirašo ūkininkas arba gyventojas.

Ūkininkų ir gyventojų, kurie neįregistravę
ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio
veikla, veiklos pavyzdinių finansinių ataskaitų
pildymo rekomendacijų
1 priedas

(Ūkio balanso forma)

(ūkininko (gyventojų) vardas, pavardė)

(ūkio kodas, adresas, kiti duomenys)

20... m.d. ŪKIO BALANSAS

Nr.

(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
	TURTAS		
A.	ILGALAIKIS TURTAS		
1.	NEMATERIALUSIS TURTAS		
2.	MATERIALUSIS TURTAS		
2.1.	Žemė		
2.2.	Miškas		
2.3.	Pastatai ir statiniai		
2.4.	Mašinos ir įranga		
2.5.	Transporto priemonės		
2.6.	Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai		
2.7.	Sumokėti avansai		
2.8.	Vykdomi materialiojo turto statybos darbai		
3.	FINANSINIS TURTAS		

4.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS		
4.1.	Biologinis turtas		
4.1.1.	Daugiamečiai sodiniai		
4.1.2.	Produktyvieji ir kiti gyvūnai		
4.2.	Kitas turtas		
B	TRUMPALAIKIS TURTAS		
1.	ATSARGOS		
1.1.	Žaliavos ir medžiagos		
1.2.	Nebaigta produkcija ir vykdomi darbai		
1.3.	Produkcija		
1.3.1.	Žemės ūkio produkcija		
1.3.2.	Kita produkcija		
1.4.	Biologinis turtas		
1.4.1.	Auginami, penimi ir kiti gyvūnai		
1.4.2.	Pasėliai		
1.5.	Sumokėti avansai		
2.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS		
2.1.	Pirkėjų skolos		
2.2.	Kitos gautinos sumos		
3.	TRUMPALAIKĖS INVESTICIJOS		
4.	PINIGAI		
C.	ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ SĄNAUDOS IR SUKAUPTOS PAJAMOS		
	TURTO IŠ VISO:		
	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
D.	NUOSAVAS KAPITALAS		
E.	DOTACIJOS IR SUBSIDIJOS		
F.	MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ĮSIPAREIGOJIMAI		
1.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR KITI ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		
1.1.	Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai		
1.2.	Skolos kredito įstaigoms		
1.3.	Skolos tiekėjams		

1.4.	Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai		
2.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR KITI TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		
2.1.	Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai		
2.2.	Skolos kredito įstaigoms		
2.3.	Gauti avansai		
2.4.	Skolos tiekėjams		
2.5.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai		
2.6.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai		
G.	SUKAUPLOS SĄNAUDOS IR ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ PAJAMOS		
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:		

Ūkininko (gyventojų) parašas _____

Ūkininkų ir gyventojų, kurie neįregistravę
ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio
veikla, veiklos pavyzdinių finansinių ataskaitų
pildymo rekomendacijų
2 priedas

(Ūkio pelno (nuostolių) ataskaitos forma)

(ūkininko (gyventojų) vardas, pavardė)

(ūkio kodas, adresas, kiti duomenys)

20... m.d. ŪKIO PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

Nr. _____

(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pardavimo pajamos		
2.	Dotacijos ir subsidijos, susijusios su pajamomis		
3.	Pardavimo savikaina		
4.	Biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos įkainojimo tikrąja verte rezultatas		
5.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)		
6.	Pardavimo sąnaudos		
7.	Bendrosios ūkio sąnaudos		
8.	PAGRINDINĖS (TIPINĖS) VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)		
9.	KITOS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)		
10.	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)		
11.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ		
12.	GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESTIS		
13.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)		

Ūkininko (gyventojų) parašas _____

Ūkininkų ir gyventojų, kurie neįregistravę
ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio
veikla, veiklos pavyzdinių finansinių ataskaitų
pildymo rekomendacijų
3 priedas

(Ūkio pinigų srautų ataskaitos, sudaromos netiesioginiu būdu, forma)

(ūkininko (gyventojų) vardas, pavardė)

(ūkio kodas, adresas, kiti duomenys)

20... m.d. ŪKIO PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Nr.

(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Straipsniai	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai		
1.1.	Grynasis pelnas (+) arba nuostoliai (–)		
1.2.	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos (+)		
1.3.	Ilgalaikio materialiojo turto perleidimo ir likvidavimo rezultatų eliminavimas: nuostolis (+), pelnas (–)		
1.4.	Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas: nuostolis (+), pelnas (–)		
1.5.	Ūkininko ar gyventojų asmeninėms reikmėms sunaudota ūkio produkcija ir gyvūnai (–)		
1.6.	Po vienerių metų gautinų sumų padidėjimas (–), sumažėjimas (+)		

1.7.	Atsargų, išskyrus biologinį turtą ir sumokėtus avansus, padidėjimas (–), sumažėjimas (+)		
1.8.	Biologinio turto padidėjimas (–), sumažėjimas (+)		
1.9.	Sumokėtų avansų padidėjimas (–), sumažėjimas (+)		
1.10.	Pirkėjų skolų padidėjimas (–), sumažėjimas (+)		
1.11.	Kitų gautinų sumų padidėjimas (–), sumažėjimas (+)		
1.12.	Trumpalaikių investicijų padidėjimas (–), sumažėjimas (+)		
1.13.	Ateinančių laikotarpių sąnaudų ir sukauptų pajamų padidėjimas (–), sumažėjimas (+)		
1.14.	Skolų tiekėjams ir gautų avansų padidėjimas (+), sumažėjimas (–)		
1.15.	Su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų padidėjimas (+), sumažėjimas (–)		
1.16.	Kitų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų padidėjimas (+), sumažėjimas (–)		
1.17.	Sukauptų sąnaudų ir ateinančių laikotarpių pajamų padidėjimas (+), sumažėjimas (–)		
	Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai		
2.	Investicinės veiklos pinigų srautai		
2.1.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) įsigijimas (–)		
2.2.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) perleidimas (+)		
2.3.	Ilgalaikių investicijų įsigijimas (pirkimas) (–)		
2.4.	Ilgalaikių investicijų perleidimas (pardavimas) (+)		
2.5.	Paskolų suteikimas (–)		
2.6.	Paskolų susigrąžinimas (+)		
2.7.	Gauti dividendai, palūkanos (+)		
2.8.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimas (+)		
2.9.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas (–)		
	Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai		
3.	Finansinės veiklos pinigų srautai		
3.1.	Ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašai (+)		
3.2.	Pinigų išmokėjimas ūkininkui ir jo partneriams ar gyventojui (–)		
3.3.	Gautos dotacijos, susijusios su turtu (+)		

3.4.	Paskolų gavimas (+)		
3.5.	Paskolų grąžinimas (–)		
3.6.	Sumokėtos palūkanos (–)		
3.7.	Lizingo (finansinės nuomos) mokėjimai (–)		
3.8.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimas (+)		
3.9.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas (–)		
	Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai		
4.	Valiutų kursų pokyčio įtaka gryųjų pinigų likučiui		
	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)		
	Pinigai laikotarpio pradžioje		
	Pinigai laikotarpio pabaigoje		

Ūkininko (gyventojų) parašas _____

Ūkininkų ir gyventojų, kurie neįregistravę
ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio
veikla, veiklos pavyzdinių finansinių ataskaitų
pildymo rekomendacijų
4 priedas

(Ūkio pinigų srautų ataskaitos, sudaromos tiesioginiu būdu, forma)

(ūkininko (gyventojų) vardas, pavardė)

(ūkio kodas, adresas, kiti duomenys)

20... m.d. ŪKIO PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Nr.

(ataskaitos sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)

(ataskaitos tikslumo lygis ir valiuta)

Eil. Nr.	Rodikliai	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai		
1.1.	Pinigų įplaukos iš pirkėjų (su PVM) (+)		
1.2.	Gautos dotacijos, susijusios su pajamomis (+)		
1.3.	Kitos įplaukos (su PVM) (+)		
1.4.	Pinigai sumokėti medžiagų ir paslaugų tiekėjams (su PVM) (–)		
1.5.	Pinigų išmokos, susijusios su darbo santykiais (–)		
1.6.	Sumokėti į biudžetą mokesčiai (–)		
1.7.	Kitos išmokos (su PVM) (–)		
	Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai		
2.	Investicinės veiklos pinigų srautai		
2.1.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) įsigijimas (–)		

2.2.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) perleidimas (+)		
2.3.	Ilgalaikių investicijų įsigijimas (pirkimas) (–)		
2.4.	Ilgalaikių investicijų perleidimas (pardavimas) (+)		
2.5.	Paskolų suteikimas (–)		
2.6.	Paskolų susigrąžinimas (+)		
2.7.	Gauti dividendai, palūkanos (+)		
2.8.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimas (+)		
2.9.	Kitas investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas (–)		
	Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai		
3.	Finansinės veiklos pinigų srautai		
3.1.	Ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašai (+)		
3.2.	Pinigų išmokėjimas ūkininkui ir jo partneriams ar gyventojui (–)		
3.3.	Gautos dotacijos, susijusios su turtu (+)		
3.4.	Paskolų gavimas (+)		
3.5.	Paskolų grąžinimas (–)		
3.6.	Sumokėtos palūkanos (–)		
3.7.	Lizingo (finansinės nuomos) mokėjimai (–)		
3.8.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimas (+)		
3.9.	Kitas finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimas (–)		
	Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai		
4.	Valiutų kursų pokyčio įtaka grynujų pinigų likučiui		
	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)		
	Pinigai laikotarpio pradžioje		
	Pinigai laikotarpio pabaigoje		

Ūkininko (gyventojų) parašas _____